

idonei sint ad potestatem accipiendam; quae quidem praeparatio in *tribus* consistit, scilicet *benedictione, manus impositione, et unctione*. Per benedictionem divinis obsequiis mancipantur, et ideo benedictio omnibus datur; sed per manus impositionem datur plenitudo gratiae, per quam ad magna officia sunt idonei: et ideo solis diaconis, et sacerdotibus fit manus impositio, quia eis competit dispensatio sacramentorum; quamvis uni sicut principali, et alteri sicut ministro: sed unctione ad aliquod sacramentum tractandum consecrantur, et ideo unctio solis sacerdotibus fit, qui propriis manibus corpus Christi tangunt; sicut etiam calix inungitur, qui continet sanguinem, et patena, quae continet corpus. Sed potestatis collatio fit per hoc, quod datur eis aliquid, quod ad proprium actum pertinet; et quia principalis actus sacerdotis est consecrare corpus, et sanguinem Christi, ideo in ipsa datione calicis sub forma verborum determinata character sacerdotalis imprimitur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in confirmatione non datur officium operandi super aliquam materiam exteriorem, et ideo character ibi non imprimitur in aliqua exhibitione alicujus rei, sed in sola manus impositione, et unctione: sed in ordine sacerdotali aliter est; et ideo non est simile.

AD SECUNDUM dicendum, quod Dominus discipulis dedit potestatem sacerdotalem, quantum ad principalem actum, ante passionem in coena, quando dixit: *Accipite, et manducate*; unde subjunxit: *Hoc facite in meam commemorationem* (Luc. 22.): sed post resurrectionem dedit eis potestatem sacerdotalem, quantum ad actum secundarium, qui est ligare, et solvere.

AD TERTIUM dicendum, quod in vestibus non requiritur alia consecratio, nisi quod divino cultui mancipentur, et ideo sufficit eis pro consecratione benedictio: sed aliter est de ordinatis, ut ex dictis patet (*in corp. art.*).

AD QUARTUM dicendum, quod vestis sacerdotalis non significat potestatem sacerdoti datam, sed idoneitatem, quae in eo requiritur ad actum potestatis exequendum: et ideo nec sacerdoti, nec alicui alii imprimitur character in alicujus vestis datione.

AD QUINTUM dicendum, quod potestas diaconi est media inter potestatem subdiaconi, et sacerdotis: sacerdos enim directe habet potestatem super corpus Christi, subdiaconus autem super vasa tantum; sed diaconus super corpus Christi in vase contentum. Unde ejus non est tangere corpus Christi, sed portare corpus in patena, et dispensare sanguinem cum calice; et ideo ejus potestas ad actum principalem non potuit exprimi nec per dationem vasis tantum, nec per dationem materiae; sed exprimitur potestas ejus ad actum secundarium tantum, in hoc quod datur ei liber Evangeliorum: et in hac potestate intelligitur alia, et ideo in ipsa libri datione imprimitur character.

AD SEXTUM dicendum, quod principalior actus acolythi est quo ministrat in urceolo, quam quo ministrat in candelabro; quamvis denominetur ab actu secundario, propter hoc quod est magis notus, et magis proprius ei; et ideo in datione urceoli imprimitur acolytho character, virtute verborum ab episcopo prolatorum.

QUAESTIO XXXVIII.

DE CONFERENTIBUS HOC SACRAMENTUM,
IN DUOS ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de conferentibus hoc sacramentum.

Circa quod quaeruntur duo.

Primo. Utrum solus episcopus possit hoc sacramentum conferre.

Secundo. Utrum haereticus, vel quicumque alius ab Ecclesia praecisus possit hoc sacramentum conferre.

ARTICULUS I.

155

UTRUM TANTUM EPISCOPUS ORDINIS SACRAMENTUM CONFERAT.

(S. Thom. 4. Dist. 25. q. 1. art. 1.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod non tantum episcopus ordinis sacramentum conferat, quia manus impositio ad consecrationem aliquid facit: sed sacerdotibus, qui ordinantur, non solum episcopus manus imponit, sed etiam sacerdotes adstantes; ergo non solum episcopus confert ordinis sacramentum.

2. PRAETEREA. Tunc unicuique datur potestas ordinis, quando id ei exhibetur, quod ad actum sui ordinis pertinet: sed subdiaconis datur urceolus cum aqua, mantili, et manutergio ab archidiacono: similiter acolythis candelabrum cum cereo, et urceolus vacuus; ergo non solum episcopus confert ordinis sacramentum.

3. PRAETEREA. Illa quae sunt ordinis, non possunt alicui committi, qui non habet ordinem: sed conferre ordines minores committitur aliquibus, qui non sunt episcopi, sicut presbyteris cardinalibus; ergo conferre ordines non est episcopalis ordinis.

4. PRAETEREA. Cuicumque committitur principale, committitur et accessorium: sed ordinis sacramentum ordinatur ad Eucharistiam, sicut accessorium ad principale; cum ergo sacerdos consecret Eucharistiam, ipse etiam poterit ordines conferre.

5. PRAETEREA. Plus distat sacerdos a diacono, quam episcopus ab episcopo: sed episcopus potest consecrare episcopum; ergo et sacerdos potest promovere diaconum.

SED CONTRA. Nobiliori modo applicantur ad divinum cultum ministri per ordines, quam vasa sacra: sed consecratio vasorum pertinet ad solum episcopum; ergo multo fortius consecratio ministrorum.

Praeterea. Sacramentum ordinis est excellentius, quam confirmationis: sed solus episcopus confirmat; ergo multo magis solus confert ordinis sacramentum.

AD TERTIUM dicendum, quod beatus Paulinus ex abundantia charitatis spiritu Dei ductus hoc fecit; quod rei eventus probavit, quia per ejus servitutem multi de grege suo sunt a servitute liberati; et ideo non est ad consequentiam trahendum, quia *ubi spiritus Domini, ibi libertas*, 2. Cor. 3.

AD QUARTUM dicendum, quod signa sacramentalia ex naturali similitudine repraesentant; mulier autem ex natura habet subjectionem, sed non servus; et ideo non est simile.

AD QUINTUM dicendum, quod si est promotus, sciente domino suo, et non reclamante, ex hoc ipso efficitur ingenuus; si autem eo nesciente, tunc episcopus, et ille qui praesentavit, tenentur domino in duplum, quam sit pretium servi, si sciverunt ipsum esse servum; alias si servus habeat peculium, debet seipsum redimere; alioquin redigeretur in servitutem domini sui, non obstante quod ordinem suum exequi non potest.

ARTICULUS IV.

160

UTRUM PROPTER HOMICIDIUM DEBEAT ALIQUIS
AB ORDINIBUS PROHIBERI.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod propter homicidium non debeat aliquis prohiberi a sacris ordinibus, quia ordines nostri sumpserunt initium a Levitarum officio, ut in praecedenti distinctione dictum est (4. Dist. 24. q. 3. art. 1. q. 1. ad 1.): sed Levitae consecraverunt manus suas in sanguinis effusione fratrum suorum, ut patet Exod. 32.; ergo et in novo testamento non debent aliqui ab susceptione ordinum prohiberi propter sanguinis effusionem.

2. PRAETEREA. Propter actum virtutis nullus debet impediri ab aliquo sacramento: sed aliquando sanguis effunditur per justitiam, sicut a iudice; et peccaret habens officium, si non effunderet; ergo non impeditur propter hoc a sacramenti susceptione.

3. PRAETEREA. Poena non debetur nisi culpae: sed aliquis sine culpa quandoque homicidium committit, sicut se defendendo, vel etiam casualiter; ergo non debet incurrere irregularitatis poenam.

SED CONTRA hoc sunt plura canonum statuta (*cap.: Miror, et cap.: Clericum, et cap.: De his Cler. Dist. 50. et cap.: Continebatur, de Homic. volunt.*), et Ecclesiae consuetudo.

RESPONDEO dicendum, quod omnes ordines referuntur ad Eucharistiae sacramentum, quod est sacramentum pacis nobis factae per effusionem sanguinis Christi; et quia homicidium maxime contrariatur paci, et homicidae magis conformantur occidentibus Christum, quam ipsi Christo occiso, cui omnes ministri praedicti sacramenti debent conformari, ideo de necessitate praecepti est, quod non sit homicida, qui ad ordines promovetur, quamvis non sit de necessitate sacramenti.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod vetus lex inferebat poenam sanguinis, non autem nova lex; et ideo non est simile de ministris veteris, et novae legis, quae est *jugum suave, et onus leve*, Matth. 11.

AD SECUNDUM dicendum, quod irregularitas non incurritur propter peccatum tantum, sed principaliter propter ineptitudinem personae ad sacramentum Eucharistiae ministrandum; et ideo iudex, et omnes, qui in causa sanguinis

ei participant, sunt irregulares, propter hoc quod effusio sanguinis non decet ministros dicti sacramenti.

AD TERTIUM dicendum, quod nullus facit, nisi illud cuius est causa, quod est voluntarium in homine; et ideo ille qui ignorans hominem occidit homicidio casuali, non dicitur homicida; nec irregularitatem incurrit, nisi operam dederit illicitae rei, vel nisi omiserit debitam diligentiam, quia jam quodammodo efficitur voluntarium: non autem hoc est propter hoc quod culpa careat, quia etiam sine culpa incurritur irregularitas; et ideo etiam ille qui se defendendo in aliquo casu non peccat homicidium committens, nihilominus irregularis est.

ARTICULUS V.

161

UTRUM ILLEGITIME NATI AB ORDINIBUS SUSCIPIENDIS
DEBEANT IMPEDIRI.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod illegitime nati non debeant ab ordinibus suscipiendis impediri, quia *filius non debet portare iniquitatem patris* (Ezech. 18.): portaret autem, si propter hoc impediretur ab ordinibus suscipiendis; ergo, etc.

2. PRAETEREA. Magis impeditur aliquis propter defectum proprium, quam alienum: sed a susceptione ordinum propter illicitum concubitus suum non semper aliquis impeditur; ergo nec propter illicitum concubitus patris sui.

SED CONTRA est, quod dicitur Deut. 23.: *Non ingredietur manzer, hoc est de scorto natus, in Ecclesiam Domini, usque ad decimam generationem*; ergo multo minus debet promoveri ad ordines.

RESPONDEO dicendum, quod ordinati in quadam dignitate prae aliis constituuntur; et ideo ex quadam honestate requiritur in eis claritas quaedam, non de necessitate sacramenti, sed de necessitate praecepti, ut scilicet sint bonae famae, bonis moribus ornati, non publice poenitentes; et quia obscuratur hominis claritas ex vitiosa origine, ideo etiam ex illegitimo toro nati a susceptione ordinum repelluntur, nisi cum eis dispensetur; et tanto est difficilius eorum dispensatio, quanto eorum origo est turpius.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod irregularitas non est poena iniquitatis debita; et ideo patet, quod illegitime nati non portant iniquitatem patris, ex hoc quod irregulares sunt.

AD SECUNDUM dicendum, quod ea quae per actum proprium committuntur, possunt per poenitentiam, et actum contrarium aboleri; non autem ea quae ex natura sunt; et ideo non est simile de vitioso actu, et de vitiosa origine.

ARTICULUS VI.

162

UTRUM PROPTER DEFECTUM MEMBRORUM DEBEAT ALIQUIS IMPEDIRI.

AD SEXTUM sic proceditur. Videtur, quod propter defectum membrorum non debeat aliquis impediri, quia afflictio non debet addi afflicto; ergo non debet privari ordinis gradu propter poenam corporalis defectus.

2. PRAETEREA. Plus exigitur ad actum ordinis integritas discretionis, quam integritas corporis: sed aliqui possunt promoveri ante annos discretionis; ergo et cum corporis defectu.

SED CONTRA. Tales prohibebantur a ministerio veteris legis (*Levit. 21.*); ergo multo fortius debent in nova lege prohiberi. De bigamia vero dicitur in tractatu de matrimonio (*q. 66.*).

RESPONDEO dicendum, quod, sicut ex dictis patet (*art. praec.*), aliquis efficitur ineptus ad susceptionem ordinum, vel propter impedimentum actus, vel propter impedimentum claritatis personae; et ideo patientes defectum in membris impediuntur a susceptione ordinis, si sit talis defectus, qui maculam notabilem inferat, per quem obscuretur personae claritas (ut abscissio nasi), vel periculum in executione facere possit; alias non impediuntur. Haec autem integritas exigitur de necessitate praecepti, sed non de necessitate sacramenti. Et per hoc patet solutio AD OBJECTA.

QUAESTIO XL.

DE HIS QUAE SUNT ANNEXA SACRAMENTO ORDINIS, IN SEPTEM ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de his quae sunt annexa sacramento ordinis.

Et circa hoc quaeruntur septem.

Primo. Utrum ordinati debeant habere coronae rasuram, et tonsuram.

Secundo. Utrum corona sit ordo.

Tertio. Utrum per acceptionem coronae aliquis renuntiet temporalibus bonis.

Quarto. Utrum supra sacerdotalem ordinem debeat esse aliqua potestas episcopalis.

Quinto. Utrum episcopatus sit ordo.

Sexto. Utrum supra episcopos possit esse aliqua potestas superior in Ecclesia.

Septimo. Utrum vestes ministrorum convenienter sint in Ecclesia institutae.

ARTICULUS I.

163

UTRUM ORDINATI DEBEANT TONSURAM DEFERRE.

(*S. Thom. 4. Dist. 24. q. 3. art. 1. 2. et 3.*).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod ordinati non debeant coronae rasuram habere, quia Dominus comminatur captivitatem, et dispersionem his qui sic attenduntur, ut patet Deuter. 32.: *De captivitate nudati inimicorum capitis*: et Jerem. 49.: *Dispergam in omnem ventum eos, qui attonsi sunt in comam*: sed ministris Christi non debetur captivitas, sed libertas; ergo coronae rasura, et tonsura eis non competit.

2. PRAETEREA. Veritas debet respondere figurae: sed figura coronae praecessit in veteri lege in tonsura Nazaraeorum, sicut in litera (*4. Dist. 24.*) di-

citur; ergo cum Nazaraei non essent ordinati ad ministerium divinum, videtur quod ministris Ecclesiae non debeat tonsura, vel rasura coronae: et hoc etiam videtur per hoc, quod conversi, qui non sunt ministri Ecclesiae, tondentur in religionibus.

3. PRAETEREA. Per capillos superflua significantur, quia capilli ex superfluis generantur: sed ministri altaris omnem superfluitatem a se debent expellere; ergo totaliter debent caput radere, et non in modum coronae.

SED CONTRA est, quia, secundum Gregor. (*implic. sup. illud 4. Psal. poenitent.: Et reges ut serviant*), « servire Deo regnare est »: sed corona est signum regni; ergo illis, qui ad divinum ministerium applicantur, corona competit.

Praeterea. *Capilli in velamen dati sunt*, ut patet 1. Cor. 11.: sed ministri altaris debent habere mentem revelatam; ergo competit eis rasura coronae.

RESPONDEO dicendum, quod eis, qui ad divina ministeria applicantur competit rasura, et tonsura in modum coronae, ratione figurae, quia corona est signum regni, et perfectionis, cum sit circularis: illi autem qui divinis ministeriis applicantur, adipiscuntur regiam dignitatem, et perfecti in virtute esse debent. Competit etiam eis ratione subtractionis capillorum, et ex parte superiori per rasuram, ne mens eorum temporalibus occupationibus a contemplatione divinatorum retardetur, et ex parte inferiori per tonsuram, ne eorum sensus temporalibus obvolvatur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Dominus comminatur illis, qui hoc ad cultum daemonum faciebant.

AD SECUNDUM dicendum, quod ea quae fiebant in veteri Testamento, imperfecte repraesentant ea, quae sunt in novo: et ideo ea quae pertinent ad ministros novi Testamenti, non solum significabantur per officia Levitarum, sed etiam per omnes illos, qui aliquam perfectionem profitebantur. Nazaraei autem profitebantur perfectionem quandam in depositione comae, significantes temporalium contemptum, quamvis non in modum coronae deponerent, sed omnino totum, quia nondum erat tempus regalis, et perfecti sacerdotii. Et similiter etiam conversi tondentur propter renuntiationem temporalium; sed non raduntur, quia non occupantur divinis ministeriis, in quibus divina oporteat eos mente contemplari.

AD TERTIUM dicendum, quod non solum debet significari temporalium abjectio, sed etiam regalis dignitas in forma coronae; et ideo non debet totaliter coma tolli; et etiam ne indecens videatur.

ARTICULUS II.

164

UTRUM CORONA SIT ORDO.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod corona sit ordo, quia in actibus Ecclesiae spiritualia corporalibus respondent: sed corona est quoddam corporale signum, quod Ecclesia adhibet; ergo videtur, quod signatum interius ei respondeat; et ita in coronatione imprimetur character, et erit ordo.

2. PRAETEREA. Sicut ab episcopo solum datur confirmatio, et alii ordines, ita et corona: sed in confirmatione, et aliis ordinibus imprimitur character; ergo et in corona: et sic idem quod prius.

3. PRAETEREA. Ordo importat quemdam dignitatis gradum: sed clericus, hoc ipso quod clericus est, in gradu supra populum constituitur; ergo coronatus, per quam efficitur clericus, est aliquis ordo.

Praeterea. Virgines per benedictionem non constituuntur in aliquo gradu spiritualis potestatis, sicut ordinati constituuntur: sed virgines benedicere est solius episcopi; ergo multo magis solus ipse potest aliquos ordinare.

RESPONDEO dicendum, quod potestas episcopalis habet se ad potestatem ordinum inferiorum, sicut politica, quae conjectat bonum commune, ad inferiores artes, et virtutes, quae conjectant aliquod bonum speciale, ut ex dictis patet (*q. 37. art. 1. in corp. et ad 3.*). Politica autem ponit, ut dicitur in 1. Ethic. (*cap. 2. a princ.*), legem inferioribus, scilicet quis quam debeat exercere, et quantum, et qualiter; et ideo ad episcopum pertinet in omnibus divinis ministeriis alios collocare: unde ipse solus confirmat, quia confirmati in quodam officio confitendi fidem constituuntur, et ideo ipse etiam solus virgines benedicit, quae figuram gerunt Ecclesiae Christo desponsatae, cujus cura ipsi principaliter committitur; ipse etiam in ministeriis ordinum ordinandos consecrat; et vasa, quibus uti debent, eis determinat sua consecratione; sicut et officia saecularia in civitatibus distribuuntur ab illo, qui habet excellentiorem potestatem, sicut a rege.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in impositione manuum non datur character sacerdotalis ordinis, ut ex dictis patet (*art. praec.*), sed gratia, secundum quam ad exequendum ordinem sint idonei; et quia indigent amplissima gratia, ideo sacerdotes manus cum episcopo imponunt eis, qui in sacerdotes promoveantur, sed diaconis solus episcopus.

AD SECUNDUM dicendum, quod quia archidiaconus est quasi princeps ministerii, ideo omnia, quae ad ministerium pertinent, ipse tradit, sicut cereum, quo acolythus diacono servit ante eum ad Evangelium, ipsum portando, et urceolum, quo servit subdiacono: et similiter dat subdiacono ea, quibus superioribus ordinibus servit. Sed tamen in illis non consistit principalis actus subdiaconi, sed in hoc quod cooperatur circa materiam sacramenti; et ideo characterem accipit in hoc quod datur ei calix ab episcopo: sed acolythus accipit characterem ex verbis episcopi in hoc, quod accipit praedicta ab archidiacono, et magis in acceptione urceoli, quam candelabri: unde non sequitur, quod archidiaconus ordinem conferat.

AD TERTIUM dicendum, quod papa, qui habet plenitudinem potestatis pontificalis, potest committere non episcopo ea, quae ad episcopalem dignitatem pertinent, dummodo illa non habeant immediatam relationem ad verum corpus Christi: et ideo ex ejus commissione aliquis sacerdos simplex potest conferre minores ordines, et confirmare, non autem aliquis non sacerdos; nec iterum sacerdos majores ordines, qui habent immediatam relationem ad corpus Christi, supra quod consecrandum papa non habet majorem potestatem, quam simplex sacerdos.

AD QUARTUM dicendum, quod quamvis sacramentum Eucharistiae sit maximum sacramentum in se, tamen non collocat in aliquo officio, sicut ordinis sacramentum; et ideo non est similis ratio.

AD QUINTUM dicendum, quod ad communicandum alteri quod quis habet, non exigitur solum propinquitas, sed et completio potestatis; et quia sacerdos non habet completam potestatem in hierarchicis officiis, sicut episcopus, ideo non sequitur quod possit diaconos facere, quamvis ille ordo sit sibi propinquus.

ARTICULUS II.

156

UTRUM HAERETICI, ET AB ECCLESIA PRAECISI
POSSINT ORDINES CONFERRE.

(S. Thom. 4. Dist. 25. q. 1. art. 2. et Mag. Dist. ead.).

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod haeretici, et ab Ecclesia praecisi non possint ordines conferre: majus est enim conferre ordines, quam aliquem absolvere, vel ligare: sed haereticus non potest absolvere, vel ligare; ergo nec ordines conferre.

2. PRAETEREA. Sacerdos ab Ecclesia separatus conficere potest, quia in eo character indelebiter manet, per quem hoc potest: sed episcopus non accipit aliquem characterem in sui promotione; ergo non est necesse, quod episcopalis potestas remaneat in eo post separationem ejus ab Ecclesia.

3. PRAETEREA. In nulla communitate ille qui a communitate expellitur, potest officia communitatis disponere: sed ordines sunt quaedam officia Ecclesiae; ergo ille qui extra Ecclesiam ponitur, non potest ordines conferre.

4. PRAETEREA. Sacramenta habent efficaciam ex passione Christi: sed haereticus non continuatur passioni Christi, neque per propriam fidem, cum sit infidelis, neque per fidem Ecclesiae, cum sit ab Ecclesia separatus; ergo non potest sacramentum ordinis conferre.

5. PRAETEREA. In ordinis collatione exigitur benedictio: sed haereticus non potest benedicere; quinimo benedictio sua in maledictionem vertitur, ut patet per auctoritates in litera inductas (*4. Dist. 25.*); ergo non potest ordines conferre.

SED CONTRA est, quod aliquis episcopus in haeresim lapsus, quando reconciliatur, non iterum consecratur; ergo non amisit potestatem, quam habebat, ordines conferendi.

Praeterea. Major est potestas conferendi ordines, quam potestas ordinum: sed potestas ordinum non amittitur propter haeresim, vel aliquid hujusmodi; ergo nec potestas conferendi ordines.

Praeterea. Sicut baptizans exhibet tantum ministerium exterius, ita et conferens ordines, Deo interius operante: sed nulla ratione aliquis ab Ecclesia praecisus amittit baptizandi potestatem; ergo nec ordines conferendi.

RESPONDEO dicendum, quod circa hoc ponuntur in litera (*loc. cit.*) quatuor opiniones: quidam enim dixerunt, quod haeretici, quamdiu ab Ecclesia tolerantur, habent potestatem ordines conferendi, non autem postquam fuerint ab Ecclesia praecisi; similiter nec degradati, et alii hujusmodi: et haec est prima opinio. Sed hoc non potest esse, quia omnis potestas, quae datur cum aliqua consecratione, nullo casu contingente tolli potest, re ipsa durante; sicut nec ipsa consecratio annullari, quia etiam altare, vel chrisma semel consecrata perpetuo consecrata manent; unde cum episcopalis potestas cum quadam consecratione detur, oportet quod perpetuo maneat, quantumcumque aliquis peccet, vel ab Ecclesia praecidatur. Et ideo alii dixerunt, quod praecisi ab Ecclesia, qui in Ecclesia episcopalem potestatem habuerunt, retinent potestatem alios ordinandi, et promovendi; sed promoti ab eis hoc non habent; et haec est quarta opinio. Sed hoc etiam non potest esse, quia si illi qui fuerunt in Ecclesia promoti, retinent potestatem, quam acceperunt,

patet quod exequendo suam potestatem, veram consecrationem faciunt; ideo vere tribuunt omnem potestatem, quae cum consecratione datur: et sic ordinati ab eis, vel promoti habent eandem potestatem, quam ipsi. Et ideo alii dixerunt, quod etiam praecisi ab Ecclesia possunt ordines conferre, et alia sacramenta; dummodo formam debitam, et intentionem servent, et quantum ad primum effectum, qui est collatio sacramenti, et quantum ad ultimum, qui est collatio gratiae: et haec est *secunda* opinio. Sed hoc etiam non potest stare, quia ex hoc ipso quod aliquis haeretico praeciso ab Ecclesia in sacramentis communicat, peccat; et ita fictus accedit, et gratiam consequi non potest, nisi forte in baptismo in articulo necessitatis. Et ideo alii dicunt, quod vera sacramenta conferunt; sed cum eis gratiam non dant, non propter inefficaciam sacramentorum, sed propter peccata recipientium ab eis sacramenta contra prohibitionem Ecclesiae: et haec est *tertia* opinio, quae vera est.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod effectus absolutionis non est aliud, quam remissio peccatorum, quae per gratiam fit; et ideo haeticus non potest absolvere, sicut nec gratiam in sacramentis conferre: et iterum quia ad absolutionem requiritur jurisdictio, quam non habet ab Ecclesia praecisus.

AD SECUNDUM dicendum, quod in promotione ipsius episcopi datur ei potestas, quae perpetuo manet in eo, quamvis dici non possit character, quia per eam non ordinatur homo directe ad Deum, sed ad corpus Christi mysticum: et tamen indelebiter manet, sicut character, quia per consecrationem datur.

AD TERTIUM dicendum, quod illi qui promoventur ab haeticis, quamvis accipiant ordinem, non tamen recipiunt executionem, ut licite possint in suis ordinibus ministrare, ratione illa, quam OBJECTIO tangit.

AD QUARTUM dicendum, quod per fidem Ecclesiae continuantur passioni Christi; quia quamvis in ea non sint secundum se, sunt tamen in ea secundum formam Ecclesiae, quam servant.

AD QUINTUM dicendum, quod hoc est referendum ad ultimum effectum sacramentorum, ut *tertia* opinio dicit.

QUAESTIO XXXIX.

DE IMPEDIMENTIS HUIUS SACRAMENTI, IN SEX ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de impedimentis huius sacramenti.

Circa quod quaeruntur sex.

Primo. Utrum sexus foemineus impediatur huius sacramenti susceptionem.

Secundo. Utrum carentia usus rationis.

Tertio. Utrum servitus.

Quarto. Utrum homicidium.

Quinto. Utrum illegitima nativitas.

Sexto. Utrum defectus membrorum.

ARTICULUS I.

157

UTRUM SEXUS FOEMINEUS IMPEDIAT ORDINIS SUSCEPTIONEM.

(*S. Thom. ubi sup. q. 2. art. 1. et 2.*)

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod sexus foemineus non impediatur ordinis susceptionem, quia officium prophetae est majus, quam officium sacerdotis, quia propheta est medius inter Deum, et sacerdotes, sicut sacerdos inter Deum, et populum: sed prophetae officium aliquando mulieribus est concessum, ut patet 4. Reg. 22.; ergo et sacerdotii officium eis competere potest.

2. PRAETEREA. Sicut ordo ad quandam eminentiam pertinet, ita et praelationis officium, et martyrium, et religionis status: sed praelatio committitur mulieribus in novo Testamento, ut patet de abbatissis, et in veteri, ut patet de Debhora, quae iudicavit Israël, Judic. 4.; competit etiam eis martyrium, et religionis status; ergo et ordo Ecclesiae.

3. PRAETEREA. Ordinum potestas in anima fundatur: sed sexus non est in anima; ergo diversitas sexus non facit distinctionem in receptione ordinum.

SED CONTRA est, quod dicitur 1. ad Timoth. 2.: *Mulierem in Ecclesia docere non permitto, nec dominari in virum.*

Praeterea. In ordinandis praeexigitur corona, quamvis non de necessitate sacramenti: sed corona, vel tonsura non competit mulieribus, ut patet 1. ad Corinth. 11.; ergo nec ordinum susceptio.

RESPONDEO dicendum, quod *quaedam* requiruntur in recipiente sacramentum, quasi de necessitate sacramenti; quae si desint, non potest aliquis suscipere neque sacramentum, neque rem sacramenti: *quaedam* vero requiruntur non de necessitate sacramenti, sed de necessitate praecepti, propter congruitatem ad sacramentum; et sine talibus aliquis suscipit sacramentum, sed non rem sacramenti. Dicendum ergo, quod sexus virilis requiritur ad susceptionem ordinum, non solum *secundo* modo, sed etiam *primo*: unde etsi mulieri exhibeantur omnia, quae in ordinibus fiunt, ordinem tamen non suscipit, quia cum sacramentum sit signum in eis, quae in sacramento aguntur, requiritur non solum res, sed significatio rei, sicut dictum est (*q. 32. art. 2.*) in extrema unctione requiri, quod sit infirmus, ut significetur curatione indigens. Cum igitur in sexu foemineo non possit significari aliqua eminentia gradus, quia mulier statum subjectionis habet, ideo non potest ordinis sacramentum suscipere. Quidam autem dixerunt, quod sexus virilis est de necessitate praecepti, sed non de necessitate sacramenti, quia etiam in Decretis (*cap. : Mulieres, Dist. 32. et cap. : Diaconissam, 27. q. 1.*) fit mentio de diaconissa, et presbytera: sed diaconissa ibi dicitur, quae in aliquo actu diaconi participat, scilicet quae legit homilias in Ecclesia: presbytera autem dicitur vidua, quia presbyter idem est quod senior.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod prophetia non est sacramentum, sed Dei donum; unde ibi non exigitur significatio, sed solum res: et quia secundum rem in his quae sunt animae, mulier non differt a viro, cum quandoque mulier inveniatur melior quantum ad animam multis viris, ideo donum prophetiae, et alia huiusmodi potest recipere, sed non ordinis sacramentum.

Et per hoc patet solutio AD SECUNDUM, et TERTIUM. De abbatissis tamen dicitur, quod non habent praelationem ordinariam, sed quasi ex commissione, propter periculum cohabitationis virorum ad mulieres. Debbora autem in temporalibus praefuit, non in sacerdotalibus; sicut et nunc possunt mulieres temporaliter dominari.

ARTICULUS II. 158

UTRUM PUERI, ET CARENTES USU RATIONIS
ORDINES POSSINT SUSCIPERE.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod pueri, et qui carent usu rationis, non possint ordines suscipere, quia, ut in litera dicitur (4. Dist. 25.), sacri canoni in suscipientibus ordines certum, et determinatum tempus stauerunt aetatis: sed hoc non esset, si pueri recipere possent ordinis sacramentum; ergo, etc.

2. PRAETEREA. Ordinis sacramentum est dignius, quam matrimonium: sed pueri, et alii carentes usu rationis non possunt contrahere matrimonium; ergo nec ordines suscipere.

3. PRAETEREA. Ejus est potentia, cujus est actus, secundum Philosophum in lib. de Somno, et Vigil. (cap. 1. a princ.): sed actus ordinis requirit usum rationis; ergo et ordinum potestas.

SED CONTRA. Illi, qui est ante annos discretionis promotus ad ordines sine iteratione ipsorum quandoque in eis conceditur ministrare, ut patet extra, de Cler. per saltum prom.: hoc autem non esset, si ordinem non suscepisset; ergo puer potest ordines suscipere.

Praeterea. Alia sacramenta, in quibus character imprimitur, possunt pueri suscipere, videlicet baptismum, et confirmationem; ergo pari ratione et ordines.

RESPONDEO dicendum, quod per pueritiam, et alios defectus, quibus tollitur usus rationis, praestatur impedimentum actui; et ideo omnia illa sacramenta, quae actum requirunt suscipientis sacramentum, talibus non competunt, sicut poenitentia, matrimonium, et hujusmodi: sed quia potestates infusae sunt priores actibus, sicut et naturales, quamvis acquisitae sint posteriores, remoto autem posteriori non tollitur prius; ideo omnia sacramenta, in quibus non requiritur actus suscipientis de necessitate sacramenti, sed potestas aliqua spiritualis divinitus datur, possunt pueri suscipere, et alii qui usu rationis carent: hac tamen distinctione habita, quod in minoribus ordinibus requiritur discretionis tempus de honestate, propter dignitatem sacramenti, sed non de necessitate praeepti, neque de necessitate sacramenti. Unde aliqui, si necessitas adsit, et spes profectus, ad minores ordines possunt ante annos discretionis promoveri sine peccato, et suscipiunt ordinem, quia quamvis tunc non sint idonei ad officia, quae eis committuntur, tamen per assuefactionem idonei reddentur. Sed ad majores ordines requiritur usus rationis et de honestate, et de necessitate praeepti, et propter votum continentiae, quod habent annexum, et quia etiam eis sacramenta tractanda committuntur. Sed ad episcopatum, ubi etiam in corpus mysticum accipitur potestas, requiritur actus suscipientis curam animarum pastorem; et ideo est etiam de necessitate consecrationis episcopalis, quod usum rationis habeat. Quidam au-

tem dicunt, quod ad omnes ordines requiritur usus rationis de necessitate sacramenti; sed horum dictum ratione, vel auctoritate non confirmatur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod non omne quod est de necessitate praeepti, est de necessitate sacramenti, ut dictum est (in corp. art.).

AD SECUNDUM dicendum, quod matrimonium causat consensus, qui sine usu rationis esse non potest: sed in receptione ordinis non requiritur aliquis actus ex parte recipientium, quod patet ex hoc, quod nullus actus ex parte eorum exprimitur in eorum consecratione; et ideo non est simile.

AD TERTIUM dicendum, quod ejusdem est actus, et potentia: sed tamen aliquando potentia praecedat, sicut liberum arbitrium, usum suum; et sic est in proposito.

ARTICULUS III. 159

UTRUM SERVITUS IMPEDIAT ALIQUEM A SUSCEPTIONE ORDINIS.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod servitus non impediatur aliquem a susceptione ordinis: subjectio enim corporalis non repugnat praelationi spirituali: sed in servo est subjectio corporalis; ergo non impeditur, quin possit suscipere praelationem spiritualem, quae in ordine datur.

2. PRAETEREA. Illud quod est occasio humilitatis, non debet impedire susceptionem alicujus sacramenti: sed servitus est hujusmodi; unde Apostolus consulit, quod si aliquis possit, magis utatur servitute, 1. Corinth. 7.; ergo non debet impedire a promotione ordinis.

3. PRAETEREA. Magis est turpe clericum in servum vendi, quam servum in clericum promoveri: sed licite clericus in servum vendi potest, quia episcopus Nolanus, scilicet Paulinus, seipsum in servum vendidit, ut in Dialog. (Greg. lib. 3. cap. 1.) legitur; ergo multo fortius potest servus in clericum promoveri.

4. SED CONTRA. Videtur, quod impediatur quantum ad necessitatem sacramenti, quia mulier non potest suscipere ordinis sacramentum ratione subjectionis: sed major subjectio est in servo, quia mulier non datur viro in ancillam, propter quod non est de pedibus sumpta; ergo et servus hoc sacramentum non potest suscipere.

5. PRAETEREA. Aliquis ex quo suscipit ordinem, tenetur in ordine ministrare: sed non potest simul ministrare domino suo carnali, et in spirituali ministerio; ergo videtur, quod non possit ordinem suscipere, quia dominus debet servari indemnis.

RESPONDEO dicendum, quod in susceptione ordinis mancipatur homo divinis officiis, et quia nullus potest alteri dare, quod suum non est, ideo servus, qui non habet potestatem sui, non potest ad ordines promoveri: si tamen promovetur, ordinem suscipit, quia libertas non est de sacramenti necessitate, licet sit de necessitate praeepti; cum non impediatur potestatem, sed actum tantum. Et similis ratio est de omnibus, qui sunt aliis obligati, ut ratiociniis detenti, et hujusmodi personae.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in susceptione spiritualis potestatis est aliqua obligatio ad aliqua etiam corporaliter agenda; et ideo per corporalem subjectionem impeditur.

AD SECUNDUM dicendum, quod ex multis aliis, quae non praestant impedimentum executioni ordinum, potest, aliquis occasionem humilitatis accipere; et ideo ratio non sequitur.